

Növekedhet-e az Európai Bizottság szerepe a digitális oktatásban?

Kalas Vivien

A digitális korhoz való alkalmazkodás érdekében az Európai Unió számos programot indított az elmúlt években a különböző szakpolitikai területeken. Ennek eredményeképpen született meg a digitális oktatási cselekvési terv is, melynek aktualizálására ígéretet tett Ursula von der Leyen az európai bizottsági elnökjelölti bemutatkozó beszédében. A mostani járványhelyzet adta kihívások lehetőséget adnak arra, hogy egy minél szélesebb körű, tapasztalatra építő egyeztetési folyamat induljon el erre vonatkozóan.

Az Európai Unióban az oktatáspolitikai nemzeti hatáskörben van, melynek értelmében az EU ezen a téren csupán csak koordináló, kiegészítő tevékenységet végezhet. Az integráció előrehaladtával mégis egyre nagyobb hangsúlyt kapott közösségi szinten ez a szakpolitika. 1987-ben indult el a mára méltán népszerűvé vált Erasmus-program, ami a felsőoktatásban tanulókat segíti hozzá, hogy más ország intézményeiben is folytathassanak tanulmányokat. Az EU szintjén hivatalosan az 1992-ben elfogadott, Európai Unióról szóló szerződésben jelent meg a terület. A Maastrichti Szerződésnek is nevezett dokumentumban közösségi feladatként a minőségi oktatás fejlesztését határozták meg, a tagállamok közötti együttműködés elősegítése által. Ezen döntés mögött többféle megfontolás is húzódott. Az oktatás, a más tagállamban való tanulás ugyanis hozzájárul mind a társadalmi, mind a gazdasági fejlődéshez. Csökkenti az országok, és azokon belül a társadalmi csoportok közti különbséget, a fiataloknak több lehetőségük nyílik a munkavállalásra, valamint erősíti az európai polgárok közösségtudatát, amely megszilárdítja az Unió egységét.

Felhatalmazásával élve, az Európai Bizottság nagyon sok olyan programot, kezdeményezést dolgozott ki az elmúlt három évtizedben, amelyekkel ösztönözte a tagországok kooperációját. Ezek közé sorolható a már említett Erasmus, illetve Erasmus+ program, a diplomák kölcsönös elismerésére vonatkozó irányelv, az európai oktatási térség és ennek keretében az Európai Egyetemek létrehozására tett javaslat, továbbá a 2018-ban bemutatott digitális oktatási cselekvési terv. Ez utóbbi egy hosszabb folyamat eredményeként jött létre, hiszen az Európai Unióban már régóta foglalkoztak a modern kor kihívásaival – így köztük a digitalizációval is –, valamint azzal, hogy hogyan lehetne minél könnyebben és gyorsabban alkalmazkodni hozzájuk.

2010-ben a Bizottság egyik kezdeményezésében, az európai digitális menetrendben kiemelte, hogy az „információs és kommunikációs technológiák” használata megkerülhetetlen a hosszú távú célkitűzések megvalósításában. Alkalmazásuknak köszönhetően növekszik az életszínvonal és az Európa Unió versenyképessége is javulni fog. Ezen túlmenően a digitális kompetencia fejlesztésével, az eszközökhöz való hozzáférés biztosításával a leszakadó társadalmi rétegek számára is lehetőség nyílna a felzárkózásra, a munkaerőpiacon való elhelyezkedésre. A Bizottság azt is megfogalmazta, hogy a készségek elsajátításában az iskola fontos szerepet tölt be, e miatt szorgalmazta, hogy az egyes

tagállamok tanterveiben kapjon helyet az e-oktatás is.

2013-ban szintén a digitális oktatás mellett érvelt az Európai Bizottság, hangsúlyozva, hogy ilyen módon megvalósítható válik a személyre szabott oktatás, a tanulók pedig sokkal több tananyaghoz, illetve segédanyaghoz férhetnek hozzá, ami elősegítheti a társadalmi egyenlőtlenségek csökkenését. A testület közleményében említést tett a fennálló problémákról is, melyek gátját szabják az új módszer minél teljesebb körű bevezetésének. Közéjük sorolták a tantervi szabályozást, az oktatási intézmények hiányos felszereltségét, az oktatók és diákok nem megfelelő jártasságát, továbbá az ezekben a kérdésekben tapasztalt területi különbségeket.

2015-ben az Európai Unió Tanácsa is megfogalmazta, hogy a polgárok digitális jártassága elengedhetetlen ahhoz, hogy alkalmazkodni tudjanak a globalizálódó világ változásaihoz, a készségek kialakításában és fejlesztésében pedig már az alapfokú oktatás is kulcsszerepet tölt be. Következésképpen lehetővé kell tenni a digitális eszközök használatát a tanításban, e mellett új módszerek kidolgozása, valamint az oktatók, pedagógusok ezen a téren történő továbbképzésének biztosítása szükséges.

Az elvi célkitűzéseken és értékeléseken túl a Bizottság a gyakorlatban is több területen indított programokat, nyújtott anyagi támogatást azért, hogy segítse az új oktatási módszerek kidolgozását, a pedagógusok és intézmények felkészítését, a segédanyagokhoz való hozzáférést, a tapasztalok megosztását.

2018-ban ismertette az Európai Bizottság a digitális oktatási cselekvési tervet, melyben reflektálva a korábbi évek javaslataira, illetve a már létező támogatási formákra, további intézkedéseket vetítettek előre. Célul tűzték ki, hogy valamennyi iskolában szerezzenek a diákok programozói ismereteket, európai platform létrehozását tervezik, mely a digitális felsőoktatásban jelentene segítséget, ezen kívül támogatnák az intézményeket is a megfelelő felszereltség kiépítésében. 2019-ben Ursula von der Leyen ennek a tervnek a felülvizsgálatát és átdolgozását ígérte, annak érdekében, hogy a törekvések minél hamarabb eredményt érhessenek el.

Most, a koronavírus miatti veszélyhelyzet következtében a legtöbb európai országban bezárták az iskolákat, egyetemeket, és az oktatást kizárólag távrolól, digitális eszközök segítségével lehet végezni. Ez a döntés kényszerhelyzetbe hozta azokat az államokat, intézményeket is, amelyek mindeddig – eltérő okokból – nem éltek ilyen típusú módszerekkel. A nemzeti kormányok és a pedagógusok különböző megoldásokat dolgoztak ki a távolléti oktatásra vonatkozóan: elektronikus levelezőrendszeren keresztül, online felületeken, internetes programok segítségével, televíziós közvetítés útján tanítanak és tartják a kapcsolatot a diákokkal. Magyarországon is a nemzetközi intézkedésekkel összhangban lévő ajánlásokat dolgozott ki a minisztérium, amelyek egyaránt vonatkoznak a módszertanra, és az oktatási anyag elérhetőségeire is. Habár még csak nem régen kezdődött el a távoktatás, máris felmerültek fontos kérdések, problémák, melyekkel foglalkozniuk kell az érintetteknek. Ide tartoznak a tandíjfizetéssel, a számonkéréssel és az érettségivel kapcsolatos dilemmák, de szintén gondot okoz, hogy vannak olyan iskolák, melyek nem rendelkeznek megfelelő technológiai felszereltséggel, a tanárok nagy része nem jártas a digitális eszközök használatában, illetve, hogy sok családnak nincsen, vagy nincs elegendő kelléke a feladatok elvégzéséhez, és így a fiatalok tanulása kerül veszélybe.

A jelenlegi helyzet ugyanakkor jó lehetőséget nyújthat az országoknak egy tanulási folyamatra, amelyben az érzékelt problémákra, szabályozatlan kérdésekre különböző válaszokat dolgozhatnak ki. Az Európai Bizottság pedig aktív szerepet tölthet be a tapasztalatok, megoldások közvetítésében, ezzel

is segítve a minél hatékonyabb tanítást. Ezen túlmenően, amennyiben a testület valóban aktualizálná a digitális oktatás fejlesztésére irányuló céljait, tevékenységét, a mostani körülményeknek köszönhetően alkalma nyílik egy széleskörű, a lehető legtöbb szereplő bevonásával zajló egyeztetési folyamat kezdeményezésére, amikor is valós élmények alapján határozhatják meg az új irányvonalat. Ennek végén pedig akár meg is erősödhet egyes részterületeken – finanszírozás, módszertani ajánlás - az Európai Bizottság szerepvállalása.

2020.03.19.

